

Udenrigsministeriet

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Telefon +45 33 92 00 00
Telefax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
<http://www.um.dk>
Girokonto 3 00 18 06

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

15. juni 2011

SAMLENOTAT

Rådsmøde (konkurrenceevne - forskningsdelen) den 27. juni 2011

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 23. juni 2011 – dagsordenspunkt rådsmøde (konkurrenceevne - forskningsdelen) den 27. juni 2011 - vedlægges Videnskabsministeriets samlenotat vedrørende de punkter, der forventet optaget på dagsordenen.

Lene Espersen

**Ekstraordinært møde i Konkurrenceevnerådet (forskning)
27. juni 2011**

- Punkt 3 (evt.) Forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Atomenergifællesskabs rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2012-2013). KOM (2011) 72 endelig – 2011/0046 (NLE) af 7. marts 2011**
- Generel indstilling

14. juni 2011

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vt@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsbehandler

Telefon mangler
Telefax mangler
E-post mangler

Sagsnr. 11-112056
Dok nr. 1911169
Side 1/6

Punkt 3: (evt.) Forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Atomenergifællesskabs rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2012-2013).
KOM (2011) 72 endelig – 2011/0046 (NLE) af 7. marts 2011
- Generel indstilling

1. Resumé

Kommissionens forslag vedrører en to-årig forlængelse af det nuværende rammeprogram (2007-2011), hvorved man opnår den samme tidsmæssige ramme som det ikke-nukleare rammeprogram (2007-2013). Formålet er at sikre, at den EU-finansierede nukleare forskning videreføres i yderligere to år. Euratom-rammeprogrammet for 2012-2013 indeholder således i det store hele de samme videnskabelige, tekniske og strategiske mål og bruger de samme finansieringsmekanismer som det nuværende Euratom rammeprogram. På fusionsområdet er de brede mål for dette rammeprogram for årene 2012 og 2013: at udvikle en teknologi for en sikker og miljøvenlig samt økonomisk bæredygtig energikilde – primært gennem en realisering af ITER; og på fissionsområdet (inkl. strålingsbeskyttelse) at forøge sikkerheden samt ressource- og omkostningseffektiviteten af nuklear fission og anden brug af stråling inden for industri og medicin.

Det merfinansieringsbehov på 1,3 mia. euro til konstruktionen af ITER (bygningerne) i 2012 og 2013, som Rådet blev enige om på rådsmødet den 12. juli 2010, er indarbejdet i forslaget. Det drejer sig om 750 mio. euro i 2012 og 550 mio. euro i 2013.

Det forventes, at der på konkurrenceevnerådsmødet 27. juni 2011 vil blive vedtaget en generel indstilling.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 7. marts 2011 sit forslag til rammeprogram for forskning og uddannelse på det nukleare område (2012-2013) med henblik på behandling og vedtagelse i 2011.

Kommissionen fremsatte samtidig forslag til to særprogrammer: særprogrammet for gennemførelse af indirekte aktioner på det nukleare område (fusion og fission, inkl. strålingsbeskyttelse) og særprogrammet for Det Fælles Forskningscenters gennemførelse af direkte aktioner i samme periode. Da de to særprogrammer skal udmønte rammeprogrammet, er indholdet i dem mere specifikt, men indholdet i dem er i overensstemmelse med rammeprogrammet.

Endelig fremsatte Kommissionen desuden den 7. marts dels forslag til regler for virksomheders, forskningscentres og universiteters deltagelse i de indirekte aktioner og dels forslag til formidling af forskningsresultater (2012-2013). Bortset fra en vis forenkling er der tale om en fortsættelse af de nuværende regler.

Kommissionen anfører, at hjemmelsgrundlaget for dette program er artikel 1, 2, 4 og 7 i Euratomtraktaten.

3. Formål og indhold

Hovedformålet er at sikre, at den EU-finansierede forskning på disse områder videreføres i yderligere to år på linje med de aktiviteter, der er blevet gennemført i perioden 2007-2011.

Rammeprogrammet er som nævnt en del af en lovgivningspakke, som indeholder forslag til afgørelser om selve rammeprogrammet, to særprogrammer (for direkte og indirekte aktioner) og deltagelsesregler. Programmet dækker også konstruktionen af ITER (den internationale forsøgsreaktor vedr. fusion), det ledsagende (fusionsenergiforsknings-) program samt aktiviteter vedrørende fission og strålingsbeskyttelse, foruden Det Fælles Forskningscenters direkte aktioner vedrørende nuklear sikkerhed.

Euratom-rammeprogrammet for 2012-2013 indeholder i det store hele de samme videnskabelige, tekniske og strategiske mål og bruger de samme finansieringsmekanismer som det nuværende 7. Euratom-rammeprogram (2007-2011).

De generelle mål for dette rammeprogram for årene 2012 og 2013 er således:

- På fusionsområdet at udvikle en teknologi for en sikker, bæredygtig og miljømæssigt forsvarlig og økonomisk levedygtig energikilde;
- På fissionsområdet (inkl. strålingsbeskyttelse) at fremme sikkerheden samt ressource- og omkostningseffektiviteten inden for nuklear fission og anvendelser af stråling inden for industri og lægevidenskab og at fremme nuklear sikkerhed (nuklear sikkerhedskontrol, ikke-spredning, bekæmpelse af ulovlig handel og nuklear eftersporning).

De vigtigste aktiviteter på fusionsområdet

- Virkeliggørelse af ITER: Fokus på forvaltning og styring af den internationale såvel som den europæiske ITER-organisation. Levering af europæiske komponenter til konstruktionen af ITER.
- FoU til forberedelse af ITER's drift: Et målrettet fysik- og teknologiprogram til at benytte fusionsforskningsprojektet JET (Joint European Torus) og andre ITER-relevante anlæg med magnetisk indeslutning.

ITER

De oprindelige budgetbevillinger til forskning på det nukleare område i den flerårige finansielle ramme for 2009-2013 er utilstrækkelige på grund af markant højere udgifter til ITER-grundforskningsprojektet, jf. mandatet fra FEU givet forud for Rådsmøde den 12. juli 2010.

Baggrunden for de øgede udgifter blev analyseret i Kommissionens meddelelse "Status og fremtidsperspektiver for ITER projektet" (KOM(2010) 226).

Rådet understregede den 12. juli 2010 sit engagement til ITER, anerkendte de øgede finansieringsbehov og fastsatte en række retningslinjer for omkostningsbegrænsning og -styring, herunder ikke mindst at ITER designet fremover skal følge budgettet og ikke omvendt. Rådet traf en beslutning om en øvre grænseværdi på 6,6 mia euro (2008-niveau) for det europæiske bidrag til konstruktionen af

ITER indtil 2020, hvor den grundlæggende maskine forventes at være klar, hvilket har medført et forslag fra Kommissionen om ændring af den flerårige finansielle ramme med henblik på dækning af finansieringsbehovet til ITER-grundforskningsprojektet.

Rådet gav desuden Kommissionen mandat til at støtte vedtagelsen af ITER-grundscenariet. Grundscenariet blev vedtaget på det ekstraordinære møde i ITER-rådet den 28. juli 2010. Euratoms støtte blev godkendt ad referendum, hvorfor Europa-Parlamentet og Rådet stadig skal godkende Kommissionens foreslåede ændringer.

Det blev i forbindelse med forberedelsen af rådsmødet den 25.-26. november 2010 konstateret, at merfinansieringsbehovet kunne reduceres fra 1,4 mia euro til 1,3 mia euro, som primært skal gå til konstruktionen af bygningerne, herunder reaktorbygningen. Dette merfinansieringsbehov på 750 mio. euro i 2012 og 550 mio. euro i 2013 er indarbejdet i Kommissionens forslag.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

De vigtigste aktiviteter på fissionsområdet (inkl. strålingsbeskyttelse)

Side 4/6

- Deponering af radioaktivt affald i undergrunden: Forskning relateret til dyb geologisk deponering af brugt brændsel og langlivet radioaktivt affald. Støtte til udvikling af en fælles europæisk holdning til centrale spørgsmål i forbindelse med håndtering og bortskaffelse af affald.
- Reaktorsystemer: Forskning med henblik på at underbygge en sikker, effektiv og mere bæredygtig drift af alle relevante reaktorsystemer (herunder brændselskredsløbsanlæg), som er i brug eller under udvikling i Europa, herunder affaldshåndteringsaspekter, som f.eks. separation og omdannelse (transmutation) af langlivet affald til kortlivet i forbindelse med brændstokkredsløbet.
- Strålingsbeskyttelse: Forskning med henblik på at kunne vurdere risikoen ved lave strålingsdoser, medicinske anvendelser og håndtering af uheld for at tilvejebringe det videnskabelige grundlag for et robust, retfærdigt og socialt acceptabelt beskyttelsessystem, som ikke i unødvendigt omfang begrænser den nyttige og udbredte anvendelse af stråling på det medicinske område og i industrien.

Derudover foreslås de nukleare aktiviteter på **Det Fælles Forskningscenter (Joint Research Center – JRC)** at fortsætte i 2012 og 2013. Det drejer sig primært om

- Håndtering af radioaktivt affald og virkningen på miljøet.
- Nuklear sikkerhed (safety): Forskning i såvel eksisterende som nye brændselskredsløb og i reaktorsikkerhed for nuværende reaktorer i EU og reaktorsikkerhed for nye innovative reaktorsystemer.
- Nuklear sikring (security), herunder indsamling af miljøprøver og integrerede kontrolforanstaltninger (safeguards) samt forebyggelse af spredning af nukleart og radioaktivt materiale i forbindelse med ulovlig handel af disse materialer, herunder nuklear eftersporning.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke udtalt sig om forslaget.

5. Nærhedsprincippet

I forhold til spørgsmålet om nærhedsprincippet anfører Kommissionen, at merværdien for Euratoms inddragelse i nuklear forskning er tæt forbundet med grænseoverskridende virkning, stordriftsfordele og medvirken til løsning af markedssvigt. Med Euratomprojekter inden for fission, fusion og strålingsbeskyttelse kan der opnås den nødvendige kritiske masse, samtidig med at den forretningsmæssige risiko mindskes, og der dannes grobund for private investeringer. Euratom-aktioner har også central betydning for overførslen af nukleare færdigheder og viden på tværs af grænser og fremmer derved topkvalitet inden for forskning og innovation ved at styrke færdigheder, kvalitet og konkurrence i hele Europa og højne den menneskelige kapacitet gennem uddannelse, mobilitet og karrierer udvikling.

Regeringen er enig i disse betragtninger, hvorfor regeringen finder, at nærhedsprincippet er overholdt.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

6. Gældende dansk ret

Forslaget har ikke konsekvenser for dansk ret.

Side 5/6

7. Konsekvenser

Forslaget har ikke statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget. Forslaget medfører en udgift på EU's budget på 2.327 mio. euro i 2012 og 2013. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, svarende til en statslig udgift ved programmet på ca. 349 mio. kr. for de to år.

8. Høring

Sagen har været behandlet i EU-specialudvalget for forskning på møde den 10. maj 2011.

9. Generelle forventninger til andre landes holdning

For så vidt angår fusionsdelen vurderes det, at medlemsstaterne vil fastholde den linje, der blev lagt i forbindelse med drøftelserne om ITER i sommeren 2010.

Hvad angår fissionsforskningen, kunne to medlemsstater på det foreliggende grundlag ikke tilslutte sig forslaget til general indstilling på rådsmødet den 31. maj 2011. Disse to medlemsstater finder, at der bør ske en reorientering af fissionsdelen her og nu med mindre vægt på investeringer i nye reaktorsystemer og at budgetmidlerne bør koncentreres om sikkerhed og affaldshåndtering i forbindelse med eksisterende reaktorer samt om strålingsbeskyttelse.

Nogle medlemsstater er imod dette. Andre medlemsstater finder, at dette mest hensigtsmæssigt bør ske i forbindelse med det kommende 8. rammeprogram, da der her er tale om en forlængelse af det 7. Euratom rammeprogram.

10. Regeringens generelle holdning

Med hensyn til fusionsforskningen støtter regeringen denne, herunder konstruktionen af ITER, idet man fra dansk side arbejder for at finansieringen i 2012 og 2013 sker ved et miks af finansieringsmuligheder, der i videst muligt omfang friholder danske

prioriteter, og at der samtidig sikres en effektiv omkostningskontrol og en realistisk tidsplanlægning for projektet, jf. mandatet fra Folketingets Europaudvalg forud for Rådsmødet den 12. juli 2010 og den 11. november 2010 (ECOFIN-budget).

Hvad angår fissionsdelen kan Danmark støtte det foreliggende kompromisforslag. Danmark er fortsat skeptisk over for investeringer i nye reaktorsystemer og mener generelt, at budgetmidlerne bør koncentreres om sikkerhed og affaldshåndtering i forbindelse med eksisterende reaktorer samt om strålingsbeskyttelse.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg har fået fremsendt et grundnotat om forslaget i april 2011. I forbindelse med spørgsmålet om merfinansieringsbehovet for grundforskningsprojektet ITER har udvalget fået forelagt denne sag tidligere, senest forud for Rådsmøde den 12. juli 2010, hvor mandatgivning fandt sted, forud for Rådsmødet (ECOFIN-budget) den 11. november 2010, i forbindelse med behandlingen af rådsmødet den 25.-26. november 2010 og senest forud for rådsmødet den 30.-31. maj 2011, hvor mandatgivning til forlængelsen af det 7. Euratom rammeprogram fandt sted.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 6/6